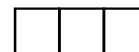

A3 Fotboja istället för fängelse

Formulering av uppgiften

Resonera om vilka fördelar och vilka nackdelar det kan finnas med att döma brottslingar till fotboja istället för fängelse!

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då **enkla/förhållandevis komplexa/komplexa** samband med **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med **enkla/utvecklade/välutvecklade** resonemang och **till viss del/relativt väl/väl** underbyggda argument och kan då **i viss/förhållandevis stor/stor utsträckning** växla mellan olika perspektiv.

Bedömningsaspekter och progression

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevanta fördelar och nackdelar med att döma brottslingar till fotboja istället för fängelse
- förtydliganden i form av exempel, fakta eller konsekvenser
- resonemang om fördelar och nackdelar på både individ- och samhällsnivå

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst en relevant fördel och minst en relevant nackdel med fotboja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller sammanlagt minst tre relevanta för- och nackdelar med fotboja varav minst en är fördel och minst en är nackdel. • Svaret förtydligar minst en fördel och minst en nackdel med exempel, fakta eller konsekvenser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst två relevanta fördelar och minst två relevanta nackdelar med fotboja. • Svaret förtydligar sammanlagt minst tre av fördelarna och nackdelarna med exempel, fakta eller konsekvenser. • Svaret innehåller resonemang som berör både individ- och samhällsnivå.
Exempel på relevanta fördelar <ul style="list-style-type: none"> • Kan fortsätta betala skatt • Samlar inte alla kriminella på ett ställe • Fängelseplatser används till brottslingar som har begått grova brott • Kan fortsätta jobba eller studera • Kan träffa sin familj • Kan vara kvar i samhället • Blir inte stämplad för att ha suttit i fängelse 		Exempel på relevanta nackdelar <ul style="list-style-type: none"> • Jobbigt för brottsoffer eftersom man kan stöta på brottslingen • Det är inte tillräckligt avskräckande • Kan fortfarande stöta på andra kriminella • Känns inte som ett allvarligt straff • Kan lättare begå nya brott • Fängelse upplevs som att samhället blir tryggare

Vanliga anledningar till att elevsvar inte når E

Svaret jämför inte fotboja med fängelsestraff utan med att fria den dömda. Svaret anger en fördel som sedan vänds till en nackdel, t. ex. ”kan fortsätta betala skatt” vänds till ”kan inte fortsätta betala skatt om man hamnar i fängelse”.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** relevant fördel och **minst en** relevant nackdel med fotboja.

Exempel på elevsvar

att man kan vara mer fri och det finns inga vakter eller fångar som kan skada dig, man slipper att betala för fången, att det kan finnas en sture risk för att rymma

Bedömningskommentar till exemplet

Svaret innehåller tre relevanta fördelar och en relevant nackdel med fotboja. Fördelarna är ”att man kan vara mer fri”, ingen fånge kan skada dig samt att det är billigare. Nackdelen är att det är risk för rymning.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller sammanlagt **minst tre** relevanta för- och nackdelar med fotboja **varav** minst en är fördel och minst en är nackdel.
- Svaret förtydligar **minst en** fördel och **minst en** nackdel med exempel, fakta eller konsekvenser.

Exempel på elevsvar

Fördelarna med att döma brottslingar till fotboja är att man fortfarande kan ha kontakt med sin familj och man kan fortfarande jobba för att försörja sig, man får ändå inte vara ute på ex fredag eller lördagskvällar då det brukar hända saker, så man får ändå vara social och träffa kompisar och jobba men man får inte vara ute för mycket men om man bryter mot reglerna så åker man in i fängelse. Nackdelarna med fotboja är att man kan utnyttja det och att man inte bryr sig riktigt. Man inte tänker att det inte är så allvarligt straff och att det man gjorde inte heller var så allvarligt och då så kanske man gör något liknande igen eller att någon kompis till den personen som gjorde brottet gör något liknande eftersom att han/ hon vet att man inte får så allvarligt straff och om man nu behöver ex pengar så bryr man sig kanske inte så mycket om att man får fotboja eftersom man fortfarande får träffa kompisar osv.

Bedömningskommentar till exemplet

Svaret innehåller två relevanta fördelar och en relevant nackdel med fotboja. Fördelarna är att brottslingen kan träffa sin familj och vara social samt fortsätta arbeta. Att det är lättare att vara social förtydligas med exemplet att man får ”träffa kompisar och jobba men man får inte vara ute för mycket men om man bryter mot reglerna åker man i fängelse” .

Nackdelen är att straffet inte anses tillräckligt allvarligt för att avskräcka brottslingar, denna nackdel förtydligas med exemplet ”vet att man inte får så allvarligt straff och om man nu behöver ex pengar så bryr man sig kanske inte så mycket om att man får fotboja eftersom man fortfarande får träffa kompisar osv”.

Svaret beskriver också att det skulle vara en nackdel att fotbojan kan utnyttjas och att man inte bryr sig riktigt. Denna nackdel är för otydlig för att kunna bedömas som relevant.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst två** relevanta fördelar och **minst två** relevanta nackdelar med fotboja.
- Svaret förtydligar sammanlagt **minst tre** av fördelarna och nackdelarna med exempel, fakta eller konsekvenser.
- Svaret innehåller resonemang som berör **både** individ- och samhällsnivå.

Exempel på elevsvar

En nackdel kan vara att man endast vet var den dömda befinner sig (med hjälp av fotbojan), och inte vad han/hon gör. Detta kan leda till ytterligare brottsligheter orsakade av denna brottsling detta är en av de främsta anledningarna till att man hellre bör separera brottslingen från samhället. En annan anledning till att hålla brottslingen från samhället (genom fängelsestraff) är att avskräcka resten av alla i samhället, att behålla deras trygghet, så att säga. Även om han med fotbojan inte är på "fri fot", finns han fortfarande där, vilket kan skapa en oro och rädsla i omgivningen.

En mycket positiv grej med fotboja är att den dömda kan fortsätta arbeta under sitt straff. Det gynnar samhället, men framförallt brottslingen själv. Hamnar man i fängelse i några år är det mycket svårt att återuppta ett normalt liv igen efteråt, även på arbetsfronten. Att ha ett fängelsestraff på sitt CV är förödande när man ska söka jobb, och det är även väldigt svårt att få behålla sitt jobb under tiden man sitter inne, dvs att få tillbaka det när man avtjänat det, några år senare. Fotboja är även ett väldigt bra sett att behålla sina relationer, framförallt med familjen. Det är lätt att ens "nära och kära" tappar förtroende och tillit för en efter ett fängelsestraff, vilket inte är så konstigt eftersom man knappt träffat personen under dessa år. Det är väldigt lätt att man även omedvetet ändrar sin personlighet efter att sitta instängd under en så lång period. Ett riktigt långt fängelsestraff kan även leda till att brottslingen inte hänger med i samhällets utveckling, t ex inom teknologin, och tappar sin allmänbildning

Bedömningskommentar till exemplet

Svaret innehåller två relevanta nackdelar och tre relevanta fördelar med fotboja. Nackdelar: man vet inte vad den dömda gör och det kan skapa oro i omgivningen. Fördelar: den dömda kan fortsätta arbeta, kan behålla sina relationer, lättare hänga med i samhällsutvecklingen. Båda nackdelarna förtydligas, den första med konsekvensen: "Detta kan leda till ytterligare brottsligheter." Den andra nackdelen förtydligas med att brottslingen fortfarande är närvarande i samhället och att fängelsevistelse hade gjort samhället mer tryggt. De två första fördelarna förtydligas, fortsatt arbete förtydligas genom att ställa det i kontrast till ett fängelsestraff. "Att ha ett fängelsestraff på sitt CV är förödande när man ska söka jobb, och det är även väldigt svårt att få behålla sitt jobb under tiden man sitter inne". Den andra fördelen att behålla sina relationer förtydligas med "Det är lätt att ens "nära och kära" tappar förtroende och tillit för en efter ett fängelsestraff, vilket inte är så konstigt eftersom man knappt träffat personen under dessa år". Svaret har med både individ- och samhällsnivå genom att lyfta fram individens möjlighet att fortsätta jobba och behålla sina relationer. Samhällsnivån kommer även fram i resonemanget kring ett tryggt samhälle.